

TLAČOVÁ SPRÁVA

Košice, 28. september 2018

Lekárska fakulta UPJŠ v Košiciach si pripomenula sedemdesiate výročie svojho vzniku

Lekárska fakulta UPJŠ v Košiciach oslávila v týchto dňoch sedemdesiate výročie svojho vzniku. Fakulta začala s výučbou budúcich lekárov v septembri 1948 a odvtedy ich pripravila na svoje budúce povolanie už vyše 12-tisíc. Má svoje nezastupiteľné miesto v rozvoji lekárskeho vied a vo vzdelávaní lekárov v oblasti humánnej medicíny nielen pre potreby Slovenska, ale aj mnoho iných krajín sveta. Veľmi úspešne plní svoje základné spoločenské poslanie a vychováva nielen kvalitných lekárov, ale realizuje aj postgraduálne vzdelávanie a moderný medicínsky výskum.

(Foto: budova UPJŠ LF a vnútorné priestory)

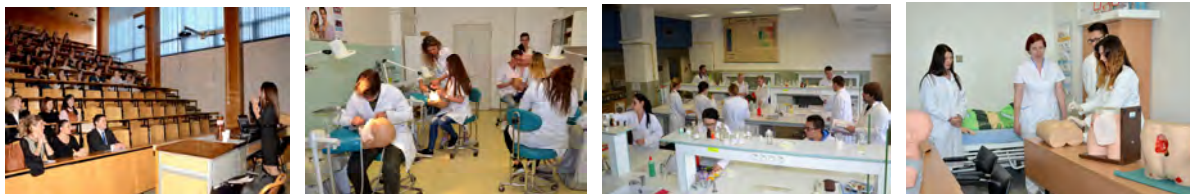
Lekárska fakulta UPJŠ v Košiciach v komplexnej akreditácii obhájila svoje postavenie v najvyššej kategórii „A“ (získaním bodového hodnotenia 3,95 z max. 4,0). Kvalitná výučba poskytuje veľmi dobrý základ pre uplatnenie sa jej absolventov na trhu práce a to tak u slovenských ako aj zahraničných lekárov. Od roku 1992 umožňuje UPJŠ LF absolvovať štúdium medicíny v anglickom jazyku aj zahraničným študentom a túto možnosť využívajú v súčasnosti mladí ľudia z viac než 50 krajín sveta.

Od vzniku fakulty ukončilo úspešne štúdium takmer pätnásťtisíc absolventov, z toho **9624** absolventov „Všeobecného lekárstva“, **2327** absolventov „Zubného lekárstva“ (a v minulosti päťročného štúdia „Stomatológie“), **641** absolventov „General Medicine“, **186** absolventov „Dental Medicine“ (predtým „Dentistry“) a **2134** absolventov nelekárskych študijných programov.

Aktuálne študuje na UPJŠ LF takmer tritisíc študentov. Fakulta aktuálne ponúka denné štúdium v šesťročných doktorských študijných programoch „**Všeobecné lekárstvo**“ (kt. aktuálne navštevuje takmer 1250 študentov), „**Zubné lekárstvo**“ (vyše 250 študentov), „**General Medicine**“ (viac ako tisíc študentov) a „**Dental Medicine**“ (vyše stopäťdesiat študentov) a tiež výučbu bakalárskych a magisterských študijných programoch „**Ošetrovatelstvo**“, „**Fyzioterapia**“ a „**Verejné zdravotníctvo**“ (vyše 160 študentov spolu v týchto troch nelekárskych programoch).

Prvých zahraničných študentov UPJŠ LF prijala už pred štvrtstoročím – v roku 1992 a prví absolventi končili v študijnom programe Dentistry v roku 1997 a v General Medicine o rok neskôr. Počet študentov sa postupne zvyšoval - napríklad zatiaľ čo v akademickom roku 2009/2010 študovalo na fakulte **205** zahraničných študentov, o rok neskôr ich bolo **315**, v AR 2014/2015 ich bolo **899** a v **tomto akademickom roku presiahol ich počet tisícuku**. Je to dôkazom dobrého mena Lekárskej fakulty UPJŠ a kvality poskytovaného štúdia - absolventi opúšťajú fakultu s veľmi slušnými komplexnými vedomosťami a nemajú problémy s uplatnením sa v medicínskej praxi.

UPJŠ LF realizuje aj doktorandské štúdium a ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov, vrátane špecializačného štúdia. Okrem pedagogickej činnosti má fakulta aj bohaté vedecko-výskumné aktivity v rámci národných aj medzinárodných projektov s využitím unikátnych laboratórií a prístrojov získaných z prostriedkov z Európskych štrukturálnych fondov. Orientácia fakulty na významné výskumné projekty zvyšuje kvalitu vedeckých výstupov, rating a prestíž Lekárskej fakulty UPJŠ a tiež kvalitu štúdia, ktorá zohľadňuje aktuálne poznatky medicínskej vedy.

(Foto: ilustračné zábery z výučby)

Lekárska fakulta UPJŠ je zapojená do vedecko-výskumnej činnosti prostredníctvom rôznych klinických štúdií a projektov, napríklad DSV (Dlhodobý strategický výskum). Rieši projekty výziev vypísaných agentúrami ako sú APVV, VEGA a KEGA a projekty hradené zo štrukturálnych fondov v rámci výziev Veda a výskum. Napríklad CEMIO (*Centrum excelentnosti pre výskum faktorov ovplyvňujúcich zdravie so zameraním na skupinu marginalizovaných a imunokompromitovaných osôb*), CEVA (*Centrum excelentnosti pre výskum aterosklerózy a Centrum excelentnosti pre výskum aterosklerózy a jej komplikácií - srdcového a mozgového infarktu*), SEPO (*Sieť excelentných pracovísk pre onkológiu*), CEEPМ (*Centrum excelentnosti pre elektromagnetické polia v medicíne*), CEBT (*Centrum excelentnosti biomedicínskych technológií*) či NEUREG (*Centrum excelentnosti pre neuroregeneračný výskum*). Zapája sa tiež do medzinárodnej spolupráce v rámci krajín EÚ ako je 6. rámcový program či projekt Horizont 2020. Témami jej výskumu je regeneračná medicína, oblasť spánkovej medicíny a chronobiológie, kardiovaskulárnych ochorení či respiologie a metabolizmu, výskum protinádorových účinkov extraktov niektorých rastlín, epileptických stavov a degeneratívnych ochorení mozgu, ďalej výskum nových biokompatibilných materiálov pri rekonštrukčných operáciách lebky, výskum účinku probiotík a iné.

(Foto: výskum na UPJŠ LF)

„Chcem povzbudiť súčasnú generáciu a manažment Lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach k tým najambicióznejším plánom. Je naozaj na čom stavať. Excelentná vedecká infraštruktúra v CEX a UVP, široká medzinárodná spolupráca a multinárodná komunita talentovaných študentov sú piliere, ktoré jej dávajú sebavedomie k tomu, aby sa uchádzala o ďalšie vizionárske projekty a budovala tie najperspektívnejšie medicínske techniky a odbory,“ hovorí rektor UPJŠ v Košiciach prof. RNDr. Pavol Sovák, CSc.

„Sedemdesiat rokov je dostatočne dlhý čas na to, aby sme mohli skonštatovať, že história Lekárskej fakulty v Košiciach je bohatá a naša fakulta prežila krásne, ale aj ťažké obdobia. Myšlienka jej vzniku súvisela s nedostatkom lekárov v povojnovom období. Fakulta bola pôvodne pobočkou Lekárskej fakulty Slovenskej univerzity v Bratislave, neskôr sa stala súčasťou Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Do dnešného dňa vychovala takmer 12-tisíc slovenských lekárov a vyše osemdesiat zahraničných,“ konštatuje dekan Lekárskej fakulty UPJŠ v Košiciach prof. MUDr. Daniel Pella, PhD., podľa ktorého je zaujímavé, ako sa doba mení - kedysi to nebolo ľahké ‚dostať sa na západ‘ a dnes nielenže môžu žiť a študovať Slováci v zahraničí, ale dokonca sa študenti ‚zo západu‘ usilujú dostať sa k nám, aby sa stali lekármi a získali diplom, ktorý je platný takmer na celom svete...

„Tohto roku počet študentov zapísaných na štúdium v anglickom jazyku prevýšil tisícku pri historicky najvyššom bodovom limite potrebnom pri prijatí. Pred 40 rokmi absolútne nepredstaviteľné, aby študenti z najvyspelejších krajín sveta získavali vzdelanie u nás. Teší nás, že sa meno Lekárskej fakulty rozšírilo do sveta natoľko, že máme študentov z viac než päťdesiatich

krajín sveta a v posledných rokoch evidujeme zvlášť rastúci záujem študentov z európskych krajín. Okrem iného z Nórskeho kráľovstva, ktorí pre štúdium na našej fakulte dostávajú od svojej vlády štipendiá, na čo môžeme byť hrdí. Nórska vláda totiž každoročne vyberá z spomedzi európskych univerzít tie, pre ktoré poskytne svojim študentom štipendiá a podľa informácií od bývalého veľvyslanca SR v Nórskom kráľovstve Františka Kašického obstála UPJŠ LF v konkurencii vyše 60 univerzít, z ktorých bolo vybraných desať takých, ktoré spĺňali kritériá pre udelenie týchto štipendií...

Nechceme však zaspáť na vavrínoch. Ak chceme byť konkurencie schopní, musíme sa vedieť prispôbiť a byť stále vpredu, preto sa usilujeme o rozsiahle inovácie metód učenia – chceme priniesť nielen simulátory, ale najmä nové myslenie a nové techniky vo vyučovacom procese. Záleží nám na spätnej väzbe od našich študentov, preto ich podporujeme v projekte študentskej evaluácie. Napĺňa nás radosťou, že sme sa stali prvou lekárskou fakultou v SR, kde sa uskutočnilo, dokonca už dva roky po sebe, rozsiahle hodnotenie výučby, ktoré nám dáva výbornú spätnú väzbu. Z uskutočnených evaluácií pritom jednoznačne z nej vyplýva, že väčšina našich učiteľov spĺňa prísne kritériá kvality a atraktivity a tešíme sa, že percentá excelentných študentov majú stúpajúci trend.

Našu kvalitu potvrdzuje skutočnosť, že študijný program Všeobecné lekárstvo je akreditovaný tou najvyššou známkou ‚A‘. V číselnom vyjadrení predstavuje 3,96, teda 4 stotiny od maxima. Tohto roku sme úspešne završili akreditáciu aj v študijnom programe Zubné lekárstvo, vo všetkých 3 stupňoch. Našou prvoradou misiou bude vždy výchova nových lekárov - pregraduálna i postgraduálna. S tým samozrejme úzko súvisia špičkové vedecko-výskumné aktivity. A ak budeme zodpovedne i nad'alej plniť tieto dva ciele, naplní sa aj ten tretí – poskytovanie špičkovej zdravotnej starostlivosti,“ zdôrazňuje prof. MUDr. Daniel Pella, PhD. a dodáva, že aj keď je nedostatočné financovanie školstva a zdravotníctva realitou, ktorá trápi túto krajinu už roky, budova lekárskej fakulty, ktorá už prežila niekoľko dekád za plnej prevádzky, sa postupne rekonštruuje z vlastných zdrojov a mení sa zamestnancom a študentom doslova pred očami...

Oslavy 70-teho výročia vzniku UPJŠ LF

Oslavy 70. výročia založenia Lekárskej fakulty UPJŠ v Košiciach sa uskutočnili v dňoch 27.-28. septembra 2018 s týmto programom:

Štvrtok 27.9.2018, Dom umenia, Moyzesova 66, Košice

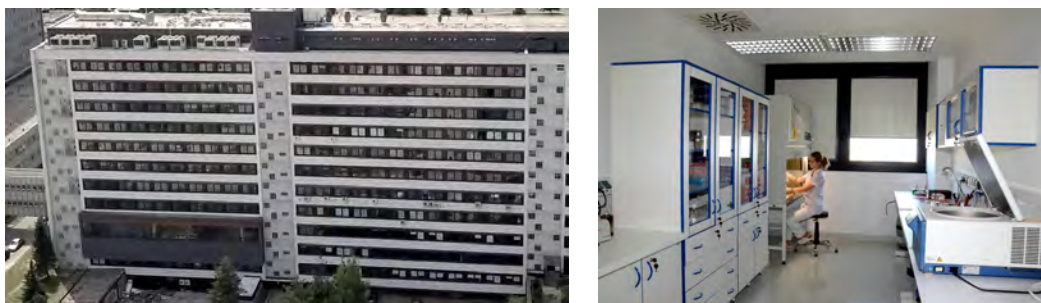
14.00 – 16.00 h. **Slávnostné zasadnutie Vedeckej rady UPJŠ LF**
(spojené s odovzdaním pamätných medailí pri príležitosti 70. výročia založenia Lekárskej fakulty UPJŠ v Košiciach)

Piatok 28.9.2018, Aula UPJŠ LF, Trieda SNP 1, Košice

8.45 – 12.20 h. **Slávnostná vedecká konferencia**
(8.45 – 9.00 h. Otvorenie, príhovor dekana UPJŠ LF
prof. MUDr. Daniela Pellu, PhD.
9.00 - 10.15 h. Sekcia pozvaných zahraničných hostí
10.25 - 11.10 h. Teoretická sekcia. 11.20 –12.20 h.
Klinická sekcia)

12.45 – 13.15 h. **Slávnostné predstavenie a odovzдание priestorov
Univerzitného vedeckého parku UPJŠ „MEDIPARK“
do prevádzky**

Slávnostné predstavenie a odovzdanie priestorov Univerzitného vedeckého parku UPJŠ „MEDIPARK“ do prevádzky

(Foto: MediPark – zrekonštruovaná budova a vnútorné priestory)

Súčasťou osláv 70-výročia vzniku Lekárskej fakulty UPJŠ v Košiciach bolo aj Slávnostné predstavenie a odovzdanie priestorov Univerzitného vedeckého parku UPJŠ „MEDIPARK“ do prevádzky, ktoré sa konalo v piatok 28. septembra 2018 v priestoroch UPJŠ LF. Pásku slávnostne prestrihli:

- prof. RNDr. Pavol Sovák, CSc. - rektor Univerzity P. J. Šafárika Košice
- prof. MUDr. Daniel Pella, PhD - dekan Lekárskej fakulty UPJŠ Košice
- prof. MUDr. Ladislav Mirossay, DrSc. - Ústav farmakológie UPJŠ LF, bývalý rektor UPJŠ
- MVDr. Ján Rosocha, CSc. - riaditeľ UVP „MEDIPARK“, prednosta ZTB UPJŠ LF

Medicínsky univerzitný vedecký park v Košiciach realizovala Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach ako hlavný partner spoločne s Univerzitou veterinárskeho lekárstva a farmácie, Biomedicínskym centrom SAV a Technickou univerzitou v Košiciach, ako partnermi. Strategickým cieľom bolo vybudovanie Univerzitného vedeckého parku MediPark Košice (UVP MediPark) ako špičkového národného centra pre výskum a vývoj a transfer poznatkov do praxe v oblasti medicíny, ktorý sa realizoval v dvoch fázach.

V rámci I. fázy projektu realizovanej v období 10. 7. 2013 - 20. 11.2015 sa vykonávali stavebné práce a dodávky súvisiace s výstavbou a rekonštrukciou priestorov MediParku v I. a II. sekcii teoretických ústavov budovy UPJŠ na Triede SNP 1. Na rekonštrukciu budovy boli v prvej fáze čerpané finančné prostriedky v objeme 8 222 472,43 € z Operačného programu Výskum a vývoj a uskutočnila sa tiež dodávka IKT zariadení vo výške 2 448 087,63 € a dodávka prístrojov a zariadení vo výške 2 779 763,48 € z celkovo oprávnených výdavkov. V priebehu realizácie projektu MediPark, Košice - Fáza II v rámci operačného programu Výskum a Inovácie v období 11.3.2017 - 30.6.2018 boli dokončené stavebné práce, práce na datacentre, prebehla inštalácia laboratórneho nábytku, bol dodaný a nainštalovaný dieselaagregát a aplikačný softvér s celkovými oprávnenými výdavkami 10 184 338,65 €.

Akademickými inštitúciami zúčastňujúcimi sa na realizácii projektu UVP MediPark sú Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach (*Lekárska a Prírodovedecká fakulta*), Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie, Biomedicínske centrum SAV (*predtým Neurobiologický ústav SAV*) a Technická univerzita v Košiciach.

V rámci UPJŠ bude v priestoroch technologického celku na Triede SNP 1 realizovaný špičkový aplikovaný výskum v piatich kľúčových výskumných programoch:

1. Farmakogenetika a individualizácia liečby (*Výskum markerov asociovaných s terapeutickými a nežiaducimi účinkami liečiv, antiangiogénnych liečiv, mechanizmov fotodynamickej liečby nádorov, genetických markerov onkologických chorôb, mechanizmov bunkovej smrti a medzibunkových interakcií a štúdiu inovačných postupov v liečbe onkologických chorôb*).

2. Metabolizmus – ateroskleróza – starnutie (*Štúdium úlohy bunkového stresu, procesov asociovaných so starnutím, genotypu a prostredia v mechanizmoch spojených so vznikom porúch metabolizmu, diabetu a aterosklerózy. Výskum klinických prejavov spojených s poruchami metabolizmu, aterosklerózou a ich dopadov na zdravotný stav*).

3. Neurovedy (*Výskum regeneračných mechanizmov po poškodení CNS, mechanizmov vzniku a rozvoja neurodegeneračných ochorení, ich klinických prejavov a štúdium komplikácií neurologických ochorení*).

4. Regeneračná a reprodukčná medicína (*Výskum v oblasti regenerácie tkanív, kmeňových buniek, bunkovej terapie a využitia bioinžinierskych prístupov v regeneračnej medicíne*).

5. Zoonózy a významné infekčné choroby (*Štúdium infekčných chorôb z pohľadu epidemiológie, inovačných postupov ich prevencie, laboratórnej diagnostiky a liečby - vo veterinárnej a humánnej medicíne*).

Predpokladaným výsledkom výskumnej činnosti v UVP MediPark, Košice s transferom do klinickej praxe bude rozvoj personalizovanej medicíny v liečbe nádorových chorôb ako aj v oblasti reprodukcie; využitie inovatívnych postupov v prevencii, diagnostike a liečbe vnútorných chorôb; využitie nových technológií v mikrochirurgii a minimálne invazívnej endoskopickej chirurgii; inovatívna liečba degeneratívnych ochorení a úrazov nervových tkanív ako aj degeneratívnych ochorení a úrazov skeletu a tiež tlmenie šírenia zoonóz a významných infekčných chorôb.

MediPark predstavuje viac ako 6000 m² laboratórneho priestoru a jeho súčasťou bude:

Dátové centrum (1. poschodie), *Laboratórium farmakogenetiky a individualizácie liečby* (3., 4 a 8. poschodie), *Laboratórium pre výskum v oblasti metabolizmu a aterosklerózy* (5. poschodie), *Laboratórium regeneračnej medicíny a výskumu kmeňových buniek* (7. poschodie), *Priestor pre vedecký inkubátor a rozvoj komerčných vedeckovýskumných aktivít* (6. a 8. poschodie).

MediPark sa môže stať popri plnení svojich základných úloh aj laboratórnym zázemím pre špičkový klinický výskum.

Vznik SLOVACRIN (Slovak Clinical Research Infrastructure Network):

Slovenská republika stala súčasťou infraštruktúry klinického výskumu ECRIN - národným koordinátorom je Lekárska fakulta UPJŠ v Košiciach

Na Slovensku dosiaľ chýbala nezávislá infraštruktúra akademických klinických skúšok - jednotlivé projekty sú financované z veľkej časti z inštitucionálnych výskumných programov, grantov, alebo sponzorských aktivít farmaceutických spoločností. Vstup Lekárskej fakulty UPJŠ v Košiciach do medzinárodnej infraštruktúry ECRIN predstavuje výrazný posun v tejto oblasti. **Fakulta bude koordinátorom aktivít v SR ako národný partner ECRIN.**

Na pôde Ministerstva zdravotníctva SR sa 11. septembra 2018 uskutočnilo stretnutie na najvyššej úrovni, na ktorom sa Slovenská republika stala súčasťou medzinárodnej paneurópskej organizácie zameranej na všetky formy klinického výskumu - ECRIN (European Clinical Research Infrastructure Network). Položili sa tak základy pre SLOVACRIN (Slovak Clinical Research Infrastructure Network), pričom Slovenská republika získala štatút pozorovateľa.

(Foto z úvodného stretnutia SLOVACRIN 11.9.2018 na MZ SR v Bratislave)

ECRIN je neziskovým združením, ktoré má momentálne v portfóliu viac ako 40 klinických štúdií zameraných na široké spektrum ochorení z rôznych medicínskych odborov. Stretnutie otvoril v zastúpení ministerky zdravotníctva SR Andrey Kalavskej štátny tajomník MZ SR Jozef Ridoško. Zdôraznil, že klinickému výskumu by sa mala venovať oveľa väčšia pozornosť a to nielen výskumu, ktorý je zastrešený farmaceutickými spoločnosťami, ale najmä tzv. "Academy Based Research", teda výskumu, ktorý bude realizovaný najmä v univerzitných nemocniciach, špecializovaných inštitúciách (napríklad zameraných na kardiovaskulárne, či onkologické ochorenia) a zastrešených lekárskymi fakultami v Slovenskej republike. **Výhodou zapojenie SR do ECRINu je najmä to, že naši vedci, lekári, výskumníci budú mať možnosť nielen v zdravotníckych zariadeniach, ale aj inštitúciách tzv. predklinického výskumu, zapojiť sa do spolupráce s rovnako zameranými pracoviskami v Európe, ktoré predstavujú jej absolútnu špičku v danej oblasti.** Naši pacienti tak budú mať jedinečné možnosti dostať sa oveľa skôr ku inovatívnym metódam liečby (aj ku liekom, ktoré nie sú bežne dostupné). Inovatívna liečba býva často veľmi nákladná, ďalším benefitom teda bude aj významná úspora financií pre naše zdravotné poisťovne (*v ČR bola vyčíslená na stovky miliónov českých korún v priebehu posledných troch rokov*). Je to vysoko obzvlášť dôležité pre zlepšenie zdravia slovenskej populácie a zvýšenie kvality zdravotnej starostlivosti.

Veľkým uznaním pre SR bola prítomnosť generálneho riaditeľa ECRINu z Paríža. Profesor Jacques Demotes povedal, že **SR stojí pred náročnou úlohou vytvorenia národnej infraštruktúry pre klinický výskum. Touto úlohou bola poverená Lekárska fakulta UPJŠ v Košiciach, ktorá sa stala vedeckým partnerom ECRINu pod záštitou MZ SR.**

Do funkcie riaditeľa SLOVACRINu bol nominovaný a Výborom ECRINu schválený dekan UPJŠ LF, prof. MUDr. Daniel Pella, PhD. Ten vo svojom vystúpení zdôraznil, že pre vytvorenie kvalitnej infraštruktúry bude nutná intenzívna spolupráca medzi jednotlivými univerzitami a špičkovými zdravotníckymi zariadeniami. V Košiciach sú vynikajúce predpoklady na štart takejto kooperácie (existencia Lekárskej a Prírodovedeckej fakulty na UPJŠ a Univerzity veterinárneho lekárstva a farmácie). Vyslovil presvedčenie že paralelne sa do kooperácie zapoja ďalšie lekárske fakulty a najvýznamnejšie zdravotnícke zariadenia na celom Slovensku. Čo reálne môže priniesť SLOVACRIN vo svojej prezentácii nepriamo povedala riaditeľka českého CZECHRINu doc. MUDr. Regina Demlová, PhD. Česká republika sa po troch rokoch v pozícii pozorovateľa posunula do pozície plnoprávneho člena (*členstvo je podmienené pomerne vysokým poplatkom*). Napriek tomu skúsenosti z ČR hovoria, že je to výhodné pre každú stranu – pre vedu a výskum, pre pacientov aj pre celú krajinu.

Členmi združenia ECRIN sú okrem Českej republiky, Francúzsko, Nemecko, Maďarsko, Taliansko, Nórsko, Portugalsko a Španielsko. Štatút pozorovateľa má Švajčiarsko a aktuálne k nemu pribudla aj Slovenská republika. V ČR je koordinátorom týchto aktivít "Mezinárodní centrum klinického výzkumu" pri Fakultnej nemocnici u sv. Anny v Brne a Masarykova univerzita.

MUDr. Beáta Čečetková, PhD. z Prahy, ktorá dlhodobo spolupracovala s prof. Pellom vo viacerých medzinárodných multicentrických klinických štúdiách významnou mierou prispela ku položeniu základov SLOVACRINu a symbolicky v roku 100. výročia vzniku ČSR pomohla SR prekonať všetky prekážky. Napokon úspešná prezentácia SR a UPJŠ v máji tohto roku v Budapešti bola posledným nevyhnutným krokom pre prístup SR.

Cieľom SLOVACRIN-u je vybudovanie národnej výskumnej infraštruktúry, posilňovanie medzinárodných výskumných kontaktov, s dôrazom na medzinárodnú spoluprácu našich odborníkov v rámci klinických štúdií a biomedicínskeho výskumu. Výsledným efektom bude skvalitnenie prístupu pacientov na Slovensku k inovatívnej terapii a novým liekom. Tieto aktivity reflektujú aj ciele zakotvené v Národnom onkologickom programe SR. Cieľom je zlepšenie nepriaznivej situácie v chorobnosti a úmrtnosti na kardiovaskulárne a onkologické ochorenia. Predmetom výskumu v ECRINE však môžu byť prakticky všetky ochorenia, aj tzv. vzácne. **Predstavuje tak mimoriadnu možnosť spoločne zdieľať skúsenosti pri diagnostike a liečbe týchto ochorení a v neposlednom rade by mohol prispieť ku vytvoreniu Biobanky aj v Slovenskej republike,** ktorá znamená významné zvýšenie potenciálu pre excelentný klinický výskum a intenzívnejšie zapojenie do medzinárodných biomedicínskych vedeckých projektov. V neposlednom rade táto platforma pomôže i v podpore rozvoja znalostnej ekonomiky a jej diverzifikácií aj v rámci spolupráci spoločnosti krajín V4, ktorému aktuálne predsedá práve SR.

História Lekárskej fakulty UPJŠ v Košiciach

(Historické snímky z výstavby budovy teoretických ústavov a auly LF)

Vznik Lekárskej fakulty v Košiciach je spätý s rozvojom zdravotníctva v povojnovom období - bol to najdôležitejší krok k postupnému riešeniu veľmi zložitých zdravotníckych pomerov na východnom Slovensku, kde chýbali nielen zdravotnícke zariadenia, ale aj odborní zdravotnícki pracovníci, predovšetkým lekári.

Po roku 1945 pripadalo na Slovensku na jedného lekára vyše tritisíc obyvateľov a v niektorých častiach východného Slovenska to bolo dokonca až desaťtisíc, pričom vtedajšia jediná lekárska fakulta na Slovensku - Lekárska fakulta Slovenskej univerzity v Bratislave (terajšia Univerzita Komenského) nestačila eliminovať tento nedostatok v primeranom časovom horizonte.

Vzhľadom na situáciu požiadalo Povereníctvo školstva a osvetu 24. februára 1948 dekanát tejto fakulty o vypracovanie a predloženie lokálneho programu na založenie jej pobočky v Košiciach. Realizáciou náročnej úlohy bol poverený vtedajší riaditeľ Štátnej nemocnice v Košiciach (dnešnej Univerzitnej nemocnice L. Pasteura Košice na Rastislavovej 43), ktorej história je úzko spojená so vznikom lekárskej fakulty.

Štátna nemocnica v Košiciach bola slávnostne otvorená v júni 1924, pričom šlo o veľkolepé moderné zariadenie so štrnástimi pavilónmi, ktoré malo v čase uvedenia do prevádzky 600 postelí. O štyri roky neskôr sa jeho kapacita pre závažný výskyt besnoty na východnom Slovensku a Podkarpatskoruskej oblasti zvýšila o 250 a v povojnovom období vzrástol počet lôžok až na vyše deväťsto. Na čele Štátnej nemocnice v Košiciach stál v roku 1948 prof. MUDr. Ján Kňazovický, vynikajúci chirurg, ktorý sa zaslúžil nielen o rozvoj chirurgie, ale aj všeobecne o rozvoj zdravotníctva a výchovu lekárov na Slovensku. Sám bol jedným z iniciátorov myšlienky založenia lekárskej fakulty v Košiciach.

Prof. MUDr. Ján Kňazovický 10. mája 1948 predložil dekanátu Lekárskej fakulty Slovenskej univerzity v Bratislave „Návrh na otvorenie Lekárskej fakulty v Košiciach – lokálny program“. Dňa 20. júla 1948 sa vtedajšie Národné zhromaždenie Československej republiky uznieslo na zákone, podľa ktorého sa začiatkom študijného roku 1948-1949 zriadila v Košiciach pobočka lekárskej fakulty Slovenskej univerzity v Bratislave. Na základe tohto zákona poverilo Povereníctvo školstva a osvetu v Bratislave prof. MUDr. Jána Kňazovického funkciou zástupcu dekana Lekárskej fakulty Slovenskej univerzity v Bratislave a po vykonaní prípravných organizačných prác sa v roku 1949 stal dekanom Pobočky LF SU v Košiciach. (Aj keď bola Lekárska fakulta v Košiciach zriadená ako pobočka bratislavskej lekárskej fakulty, mala vlastného dekana a prodekanov).

Prvé zasadnutie pedagogického zboru sa konalo v dňoch 14. – 16. septembra 1948 za účasti predstaviteľov materskej fakulty a mesta Košíc a prvá prednáška zaznela 19. októbra 1948 – predniesol ju prof. MUDr. Teodor Schwarz, ďalší z hlavných iniciátorov myšlienky založenia lekárskej fakulty v Košiciach. Mená týchto dvoch vynikajúcich predstaviteľov lekárskeho vied, pedagógov a organizátorov ostali preto navždy zapísané veľkými písmenami do histórie budovania tejto fakulty.

Problém bol spočiatku s priestormi pre novú fakultu. Keďže prispôbenie objektov bývalého Zemského súdu a susediacej melioračnej školy v historickej časti mesta (dnešná Šrobárova ulica) na umiestnenie teoretických ústavov a laboratórií vyžadovalo rozsiahle rekonštrukcie, **vyučovanie študentov sa začalo až o rok neskôr, teda v akademickom roku 1949/1950, pričom do vyšších ročníkov nastúpili študenti preradení do Košíc z materskej bratislavskej fakulty.** Preto už v roku 1950 **promovali v Košiciach prví absolventi odboru Všeobecné lekárstvo s titulom „MUDr.“ a v roku 1953 ukončili vtedy 4-ročné štúdium stomatológie prví absolventi s titulom „MSDr.“, ktorí v Košiciach študovali od akademického roka 1950/1951.**

Klinické pracoviská pôsobili v komplexe Štátnej (neskôr fakultnej) nemocnice, kde sa konala praktická výučba a k dispozícii boli tiež viaceré posluchárne. Pokiaľ šlo o personálne zabezpečenie vyučovania, situácia bolo podobná, ako pri priestorovom zabezpečení novovzniknutej fakulty. Kým pre klinickú výučbu bol v Košiciach značný potenciál erudovaných lekárov, oveľa zložitejšia bola situácia pre teoretické ústavy. Riešením bolo premiestnenie učiteľov z bratislavskej lekárskej fakulty – do Košíc prišli väčšinou schopní mladí a nadšení pedagógovia, ktorí sa s elánom pustili do budovania teoretických ústavov. Z nich v pomerne krátkom čase vyrástli nielen vynikajúci docenti a neskôr aj profesori, ale aj akademickí funkcionári – budúci dekáni a prodekani. Ich rady zas čoskoro doplnili čerství absolventi fakulty...

V roku 1959 sa na základe zákona č. 58/59 Zb. odčlenila od Univerzity Komenského (pôvodne nazývanej Slovenskou univerzitou) a spolu s Filozofickou fakultou UPJŠ v Prešove (založenou v r. 1953) bola začlenená do novozriadenej Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Následne 1. januára 1997 bola zriadená Prešovská univerzita v Prešove, do ktorej boli včlenené prešovské fakulty, zatiaľ čo košické fakulty (Lekárska, Prírodovedecká a Právnická) ostali v pôsobnosti Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach a neskôr k nim pribudla ešte novovzniknutá Fakulta verejnej správy (v r. 1998) a Filozofická fakulta (v r. 2005).

Ďalším míľníkom v histórii Lekárskej fakulty UPJŠ v Košiciach bol vznik novej Fakultnej nemocnice s poliklinikou na rozsiahlej nezastavanej ploche v severozápadnej časti mesta – dnešnej Triede SNP 1, s ktorej výstavbou sa začalo v októbri 1966. Základnou myšlienkou stavebného riešenia veľkého nemocničného komplexu, ktorá počítala aj s vybudovaním nových priestorov pre Lekársku fakultu, bolo vytvorenie funkčného celku, ktorý by integroval liečebno-preventívnu, vedeckovýskumnú a pedagogickú funkciu. Jednotlivé budovy boli do prevádzky odovzdávané postupne. Najprv bola v decembri 1973 sprevádzkovaná deväťpodlažná poliklinika, kde v roku 1974 začala ako prvá z klinických pracovísk pôsobiť vo vyčlenených priestoroch vysunutá časť stomatologickej kliniky z FN na Rastislavovej ulici. O sedem rokov neskôr bola dokončená dvadsaťposchodová lôžková časť nemocnice s vyše 1100 lôžkami (slávnostné otvorenie sa uskutočnilo 26. januára 1981). Na Triedu SNP sa potom postupne presťahovala väčšina kliník zo „starej nemocnice“, zatiaľ čo materské pracoviská kliník v nemocnici na Rastislavovej ulici sa zmenili na oddelenia (aby z nich v priebehu nasledujúcich desaťročí postupne vznikali nové kliniky).

Dňa 3. septembra 1984 bol slávnostne odovzdaný do užívania 13 poschodový „A-blok“ teoretických ústavov lekárskej fakulty, kam sa presťahovalo aj vedenie a administratíva. Vznik veľkého lôžkového zariadenia s klinikami Lekárskej fakulty UPJŠ v tesnej blízkosti teoretických ústavov vytvorilo ideálne podmienky nielen pre pregraduálnu a postgraduálnu výchovu lekárov, ale tiež pre vedecký výskum.

Lekárske fakulty predstavujú ojedinelý článok v celej sústave vysokých škôl, pokiaľ ide o praktickú prípravu absolventov na ich budúce povolanie spočívajúci v tom, že takmer polovica ich štúdiá sa uskutočňuje priamo v zdravotníckych zariadeniach. Praktická výučba sa totiž realizuje v nemocniciach najvyššieho typu (univerzitných nemocniciach) pri lôžkach pacientov alebo v inom kontakte s nimi. Univerzitné nemocnice teda plnia trojité poslanie: vykonávajú diagnosticko-terapeutické úkony, slúžia na praktické vyučovanie študentov medicíny a plnia aj úlohy v oblasti vedeckého výskumu.

Túto tlačovú správu nájdete archivovanú na: www.medic.upjs.sk

RNDr. Jaroslava Oravcová
PR manažérka